

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak 08/08366
Arkivkode Blank;G00;&13
Saksbehandler Marit Pedersen

Saksgang
Hovedutvalg helse og sosial

Møtedato
24.02.2009

Saksnr
3/09

Høring - forvatningsreformen - lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.
Følgende har vært medsaksbehandlere: Hein Stavlund, kommuneområde plan og økonomi.

Vedlegg:

Forvaltningsreformen – høringsnotat med lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet, datert 18.12.2008

Sammendrag:

Helse og omsorgsdepartementet har sendt ut høringsnotat med lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet. Fylkeskommunene får et lovfestet ansvar for en pådriver og samordningsfunksjon for det sektorovergripende folkehelsearbeidet regionalt og lokalt med vekt på å understøtte folkehelsearbeidet i kommunene. Lovforslaget innebærer ikke endringer i det ansvaret kommunene, fylkesmannen og sentrale myndigheter har i dag på folkehelseområdet. Det tas sikte på å vedta lovforslaget i løpet av våren 2009. Høringsnotatet drøfter også aktuelle hjemlingsalternativer.

Kommunene blir spesielt oppfordret til å gi tilbakemelding på økonomidelen i lovforslaget. Sentrale myndigheter bruker i dag vel 35 millioner kroner på folkehelsepartnerskapsordningen, og kommunene blir spurt om disse midlene bør fordeles på kommunenes rammer. De regionale folkehelsepartnerskapene er betydelig underfinansiert. Dette peker rådmannen på i sin uttalelse. Sarpsborg kommune er positiv til at folkehelsearbeid burde bli en lovpålagt oppgave for det regionale nivået.

Høringsfristen er 27. februar 2009.

Utredning:

Helse og omsorgsdepartementet har sendt ut høringsnotat med lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet. I lovforslaget får fylkeskommunen et lovpålagt ansvar for folkehelsearbeid, noe som tidligere har vært et frivillig ansvar. Det legges ikke opp til at fylkeskommunen skal pålegges nye oppgaver som følge av lovforslaget. Imidlertid tydeliggjør

lovforslaget det ansvaret fylkeskommunen har i dag i forhold til gjeldende lovgivning og de ansvarsområder som fylkeskommunene er tillagt, herunder regional utvikling, planlegging og tjenesteyting.

På frivillig basis har fylkeskommunene gjennom folkehelsepartnerskapene tatt på seg en pådriver- og samordningsfunksjon. Lovforslaget innebærer en tydeliggjøring av fylkeskommunenes ansvar for å være en motor i det regionale folkehelsearbeidet og å være en støtte til folkehelsearbeidet i kommunene. Dette gjelder både i forhold til kommunenes ansvar for å ha oversikt over helsetilstanden i kommunen og viktige påvirkningsfaktorer, og når det gjelder en styrket politisk og planmessig forankring av folkehelsearbeidet.

Fylkesplanleggingen er et viktig verktøy for folkehelsearbeidet. Først og fremst fordi den skal være samordnende og utformes på en arena der kommuner, fylkeskommuner og staten møtes. Som samfunnsutvikler må fylkeskommunen i større grad være en aktiv tilrettelegger og pådriver for nye løsninger, for å få til et bedre helhetsgrep på utviklingen i fylket herunder også folkehelse.

Lovforslaget innebærer ikke endringer i det ansvaret kommunene, fylkesmannen og sentrale myndigheter har i dag på folkehelseområdet. Kommunens folkehelseansvar er hjemlet i kommunehelsetjenesteloven, fylkesmannens oppgaver framgår av embetsoppdraget til fylkesmennene og spesialisthelsetjenesten har folkehelse hjemlet i spesialisthelsetjenesteloven. Lovforslaget får heller ikke konsekvenser for helsedirektoratet, Statens helsetilsyn eller for Nasjonalt folkehelseinstitutt.

Når det gjelder de mest aktuelle hjemlingsalternativene, nevner høringsnotatet både kommunehelsetjenesteloven og tannhelsetjenesteloven.

I 2004 ble det etablert en statlig stimuleringsordning for fylkeskommuner og kommuner som legger til rette for sektorovergripende organisering av folkehelsearbeidet basert på partnerskap. Alle fylker har i dag etablert partnerskap for folkehelse, og alle har en øremerket stilling som folkehelsekoordinator. Det legges opp til at stimuleringsmidlene flyttes over til fylkeskommunens og kommunenes rammer fra og med 2010. Det legges således ikke opp til økte ressurser som følge av lovforslaget. Helse- og omsorgsdepartementet ber særlig kommunesektoren om synspunkter på de økonomiske rammene som ligger i forslaget.

Rådmannens vurdering

Sarpsborg kommune er positive til at fylkeskommunene får et lovpålagt folkehelseansvar. Fylkeskommunene er motoren i det regionale folkehelsearbeidet og må gis de virkemidler og ressurser som er nødvendig for å kunne være en støttespiller for kommunene.

Sarpsborg kommune har i de siste år deltatt igjennom partnerskapet for folkehelse i store befolkningsundersøkelser. Dette er et viktig grunnlag for samfunnsplanlegging og politiske prioriteringer. I motsetning til en rekke nasjonale data, er dette informasjon som gir god kunnskap ned på kommunenivå. For at disse undersøkelsene skal ha noen verdi utover det å beskrive tilstanden her og nå, må fylkeskommunen tilføres ressurser til å igangsette undersøkelser hvor man kan følge en utvikling over tid.

Sarpsborg kommune mener høringsnotatet ikke tydeliggjør og rettferdiggjør det store og viktige folkehelsearbeidet som skjer lokalt og regionalt i regi av kommunene og fylkeskommunene. Innsatsen til fylkeskommunen, kommunene og de frivillige organisasjonene og enkeltpersonene som virker gjennom partnerskapene, fremstilles noe undervurdert i forhold til andre aktører, som for eksempel fylkesmannen og spesialisthelsetjenesten. Det er beklagelig at

høringsnotatet ikke får frem at viktige deler av folkehelsearbeidet må finne sin form der folk lever og virker og således må forankres i lokal- og regionaldemokratiet.

Det er veldig komplisert å bygge opp og drive regionale folkehelsepartnerskap. Folkehelse, som et bredt anlagt tverrfaglig, tverrsektorielt og nivåovergripende innsats, er et umodent felt med mange fallgruver. Det er administrativt og kompetansemessig veldig krevende å skulle mobilisere og samordne de mange folkehelseaktører i fylket - som kan ha ulike interesser og som vanligvis har knappe ressurser, til å imøtekomme nye utfordringer, ikke minst nå som man står foran økonomisk enda trangere tider. Som følge av lovforslaget må det komme et økonomisk løft som gjør det mulig å forsterke den infrastrukturen som er etablert. Sentrale myndigheter bruker i dag vel 35 millioner kroner på partnerskapsordningen og kommunene blir spurt om disse midlene bør fordeles på kommunenes rammer. Sarpsborg kommune tror at folkehelsearbeidet ikke vil være tjent med at så få kroner spres på 431 kommuner og anmoder om at de i stedet kanaliseres gjennom de regionale folkehelsepartnerskapene hvor kommunene er representert og som disponerer disse fornuftig.

I folkehelsesammenheng refereres det ofte til 90-10 %-regelen som peker på at helsetjenesten har ansvar for om lag 10 % av de forhold som påvirker vår helsetilstand. De øvrige 90 % må finne sin løsning innenfor andre sektorer. En forankring av fylkeskommunens folkehelseoppgaver i enten kommunehelsetjenesteloven eller tannhelsetjenesteloven, kan synes å stride i mot 90-10 %-regelen og det ansvaret som må ligge på andre sektorer enn helsesektoren.

Miljømessige konsekvenser:

Lovforslaget innebærer en styrking av folkehelsearbeidet på det regionale nivået. Som partnerskapskommune vil denne styrkingen gi positive folkehelse- og miljømessige konsekvenser for Sarpsborgsamfunnet.

Økonomiske konsekvenser:

Folkehelsearbeidet i kommunen vil fortsatt bli drevet innen for budsjettert ramme.

Rådmannens innstilling:

- Sarpsborg kommune stiller seg positive til at fylkeskommunene får et lovpålagt folkehelseansvar.

- Alle oppgavene som følger av lovforslaget må hjemles i loven. Dette innebærer bl.a. at fylkeskommunen må gis et lovpålagt ansvar for å gjennomføre regelmessige befolkningsundersøkelser om helsetilstanden og sentrale påvirkningsfaktorer på en slik at dataene blir sammenlignbare.

- Sarpsborg kommune mener at det er mest formålstjenlig at midlene til helsefremmende og forebyggende arbeid kanaliseres gjennom de regionale folkehelsepartnerskapene til de kommunene som er representert og ikke gis som et generelt rammetilskudd til alle kommuner.

- Som følge av lovforslaget må det komme et økonomisk løft som gjør det mulig å ivareta de oppgavene som følger av lovforslaget.

Behandling i Hovedutvalg helse og sosial 24.02.2009

Følgende har hatt ord i saken: Trond Kasbo (H), Trine Jørgensen (AP).

Representant Trond Kasbo (H) fremmet på vegne av H og FRP følgende forslag:

- Sarpsborg kommune stiller seg positive til at fylkeskommunene får et lovpålagt folkehelseansvar innenfor gjeldende økonomiske rammer.
- Alle oppgavene som følger av lovforslaget må hjemles i loven. Dette innebærer bl. a. at fylkeskommunen må gis et lovpålagt ansvar for å gjennomføre regelmessige befolkningsundersøkelser om helsetilstanden og sentrale påvirkningsfaktorer på en slik måte at dataene er sammenlignbare.
- Sarpsborg kommune mener at midlene sentrale myndigheter i dag bruker på partnerskapsordningen gis som et generelt rammetilskudd til alle kommuner.

Representant Trine Jørgensen (AP) ba om pause for avholdelse av gruppemøte for AP, SP og SV.

Votering:

Forslaget fra FRP og H fikk 3 stemmer og falt (2 FRP, 1 H).

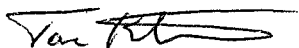
Rådmannens innstilling ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer (mindretallet 2 FRP, 1 H).

Hovedutvalg helse og sosials vedtak:

- Sarpsborg kommune stiller seg positive til at fylkeskommunene får et lovpålagt folkehelseansvar.
- Alle oppgavene som følger av lovforslaget må hjemles i loven. Dette innebærer bl.a. at fylkeskommunen må gis et lovpålagt ansvar for å gjennomføre regelmessige befolkningsundersøkelser om helsetilstanden og sentrale påvirkningsfaktorer på en slik at dataene blir sammenlignbare.
- Sarpsborg kommune mener at det er mest formålstjenlig at midlene til helsefremmende og forebyggende arbeid kanaliseres gjennom de regionale folkehelsepartnerskapene til de kommunene som er representert og ikke gis som et generelt rammetilskudd til alle kommuner.
- Som følge av lovforslaget må det komme et økonomisk løft som gjør det mulig å ivareta de oppgavene som følger av lovforslaget.

Rett utskrift

Dato: 26.02.2009

Tore Kristiansen
Hovedutvalgssekretær